

משרד החינוך

המזכירות הפדגוגית
מפמ"ר למדעי החברה
וחינוך אזרחי

מינהל תקשוב,
טכנולוגיות ומערכות מידע
אגף טכנולוגיות מידע

המינהל הפדגוגי
הפיקוח הארצי ליישום
חוק זכויות התלמיד
אגף לחינוך על יסודי
אגף לחינוך יסודי

מציינים 30 שנים לאמנה הבינלאומית לזכויות הילד/ה

השיעור הגדול בעולם
שנת הלימודים תש"פ
מערך פעילות לכיתות ז' – ט'

מבוא למורה

ב- 20 לנובמבר 2019 נציין בישראל 30 שנים לאמנה הבינלאומית לזכויות הילד/ה. האמנה, אשר אומצה בשנת 1989 במטרה לשנות ולמצב את המעמד של ילדים ובני נוער בעולם, היא מסמך בעל תוקף בינלאומי המחייב את מדינת ישראל. ישראל אשררה את האמנה בשנת 1991, מאז היא מחויבת לפעול על מנת ללמד את האמנה את כל בעלי המקצוע העובדים עם ילדים ועבורם וגם את הילדים ובני הנוער עצמם. הכרה בזכויות ילדים יוצרת מסגרת של חובות המוטלות על ההורים ועל המדינה ואחריות המוטלת על הילדים ובני נוער. זכויות אלו הן חלק ממדיניות אזרחית וחינוכית רחבה ומשמעותית גם במשפט הישראלי.

לצרכי האמנה נקבע שילד פירושו – "כל יציר אנוש מתחת לגיל שמונה עשרה, בלתי אם נקבע גיל הבגרות קודם לכן על פי הדין החל על הילד", וכן ש"המדינות יכבדו ויבטיחו את הזכויות המפורטות באמנה זו לכל ילד שבתחום שיפוטן, ללא הפליה משום סוג שהוא."

השיעור הגדול

השיעור הגדול, הוא תוכנית חינוכית המתקיימת בו זמנית במדינות רבות בעולם על מנת להעלות את המודעות של אוכלוסיית העולם ומנהיגיו למעמדם של ילדים ובני נוער בחברה כשותפים מחוללי שינוי באמצעות החינוך.

התוכנית מבוססת על 17 יעדים שהאו"ם הציב בפני מדינות העולם להשגה עד שנת 2030. יעדים אלו מביאים לידי ביטוי את העקרונות והיעדים המרכזיים באמנה הבינלאומית לזכויות הילד/ה. היעדים הגלובליים מייצגים תפיסת התפתחות חדשה שלא משאירה אף ילד/ה מאחור. לילדים ולבני נוער יש תפקיד מרכזי בהשגת היעדים על ידי דרישה מהמנהיגים לקחת אחריות על מימוש היעדים כחלק מהאמנה הבינלאומית לזכויות הילד/ה. זכויות הילד/ה כפי שמנוסחות באמנה, מתייחסות הן לזכויותיו האישיות של הילד והן לזכויותיו הקבוצתיות כמשתייך למוצא, תרבות ושפה מסוימים.

התוכנית מתקיימת בחסות ובתמיכה של מזכיר האו"ם ובשיתוף עם יוניסף במטרה להציג בפני ילדים ונוער בכל העולם את יעדי האמנה הבינלאומית לזכויות הילד/ה בצורה ידידותית ונגישה. התפיסה המרכזית בתוכנית היא שלילדים ונוער תפקיד גלובלי מרכזי בהשגתם, והשגתם תאפשר לממש את הזכויות, וליצור עולם טוב יותר עבור ילדים ובני נוער היום ובעתיד.

השתתפות בתוכנית עומדת בקנה אחד עם הנושא השנתי של משרד החינוך – ערבות הדדית. מודעות לזכויות ולקיימת אחריות אישית ואזרחי למימוש הזכויות עבור אחרים משמעה

יצרת מארג חברתי המושתת על אכפתיות ואמפתיה לאחר, מחויבות וערבות הדדית בין השותפים לקהילה והחברה.

מידע אודות התוכנית בישראל באתר משרד החינוך –

תוכנית השיעור הגדול

הפעילות תתקיים במספר שלבים על פי לוח הזמנים הבא –

שלב	פעילות	לוח זמנים
מערכי שיעורים	מערכי שיעורים מותאמים לחטיבות הגיל שיופצו לבתי הספר הנרשמים לקראת תחילת הפעילות. הפעילות תתקיים במסגרות הכיתתיות	10 – 30, נובמבר 2018
העברת תוצרי הלמידה	פתיחת דף אירוע פייסבוק ובו בתי ספר יעלו תוצרים על פי ההנחיות. תוצרים נבחרים יועלו לאתר משרד החינוך	עד 30 דצמבר 2018

מעריך השיעורים

השיעור פותח על ידי ליאת כהן וטליה רפ, אתוס ניהול

מטרות

1. ללמוד על האמנה הבינלאומית לזכויות הילד/ה.
2. לברר היבטים מעשיים של מימוש זכויות בחיי יום של ילדים במדינות שונות בעולם.
3. לדון בסוגיות ערכיות, מוסריות וחברתיות הנוגעות למימוש זכויות ילדים ובני נוער בישראל.

פעילות פתיחה – "מה אנו יודעים על זכויות הילד/ה?"

לפני שנתחיל ללמוד על האמנה הבינלאומית לזכויות הילד/ה במסגרת תוכנית השיעור הגדול, אנו מצרפים להנאתכם סדרת משחקי KAHOOT המציגים שאלות בסיס בתחום זכויות הילד/ה. התשובות לשאלות ישמשו אתכם ואת התלמידים בשיעורים ובפעילויות המוצעות בהמשך. הפעילות פותחה על ידי ארגון יוניסף העולמי, האמון מטעם האו"ם על יישום האמנה לזכויות הילד/ה במדינות ובתרבויות השונות.

<https://create.kahoot.it/details/9d3c5115-2b74-46b3-a588-c64a7e173837>

<https://create.kahoot.it/details/c62cd985-dc18-47b2-9af0-ed5b7391959e>

<https://create.kahoot.it/details/0e5da3b7-0774-43a5-a00a-b94ac910e138>

שיעור ראשון – זכויות ילדים: על מה ולמה?

1. המורה תפתח את הדיון בשאלות –
  - א. מהי זכות?
  - ב. כיצד אתם מגדירים זכות?
  - ג. אילו זכויות אתם מכירים?
  - ד. האם ידעתם שלילדים ובני נוער יש זכויות ייחודיות?
2. המורה תקרין בפני התלמידים את הסרטון הבא המסביר את הקשר שבין זכויות, אחריות וחוקים. הסרטון דובר אנגלית עם כתוביות בעברית.

<https://www.youtube.com/watch?v=TyP09S0UEzA>

3. לאחר הקרנת הסרטון יתקיים דיון בשאלות הבאות –
  - א. מה ניתן ללמוד מהסרטון על הגדרת זכויות?

- ב. מה ההבדלים בין זכויות וחוקים כפי שעולים מהסרטון?
ג. מהי אחריות ובמה חשיבותה במימוש של זכויות?
ד. האם תפיסות זכות, אחריות וחוק כפי שמוצגות בסרטון נכונות גם בהתייחס לזכויות ילדים ובני נוער?

ה. **ניתן לעיין בפנקס "זכותי – אחריותי" המציג זכויות וסוגי אחריות הנוגעים לכל אחת מהזכויות. ניתן להרחיב את הדיון על הקשר שבין זכות ואחריות תוך התבססות על הפנקס. שימו לב שהפנקס מופיע בשתי שפות – עברית וערבית.**

<http://meyda.education.gov.il/files/Zchuyot/AmdocsRightsoftheChildArabHebA>

[4PRESS.PDF](#)

4. המורה תציג בפני התלמידים את האמנה הבינלאומית לזכויות הילד/ה. ניתן להקרין אותה על הלוח אות לחלק לתלמידים העתקים מודפסים שלה לצורך עיון אישי מעמיק ולהמשך הפעילות.

[קישור לאמנה הבינלאומית לזכויות הילד/ה בשפה יידישית לילדים](#)

5. התלמידים יתבקשו לעיין באמנה, ולענות על השאלה – ממה נובע הצורך לגבש זכויות ייחודיות לילדים ובני נוער? למורה – חשוב לרכז את הסיבות שהתלמידים יציעו על מנת לגבש יחד את הרציונל שהוביל את מדינות העולם לגבש ולאשר את האמנה. למורה – ניתן לפתוח קיר שיתופי ובו התלמידים יעלו כתבות וחומרים נוספים מהרשת המחזקים את חשיבות כתיבתה של האמנה לזכויות הילד/ה. את הקיר השיתופי אפשר לפתוח באמצעות פורום או Padlet.

6. לסיכום שיעור ניתן להקרין בפני התלמידים את הסרטון הבא המציג את ההיסטוריה של כתיבת האמנה הבינלאומית לזכויות הילד/ה. הסרטון באנגלית עם כתוביות זמינות בעברית.

https://www.youtube.com/watch?time_continue=1&v=TFMqTDIYI2U

לאחר השיעור הראשון התלמידים ומורים מוזמנים לענות על השאלון הבא. ממצאי השאלון יפורסמו במהלך האירועים לציון 30 שנים לאמנה הבינלאומית לזכויות הילד/ה.

קישור לשאלון

שיעור שני – זכויות ילדים ונוער מסביב לעולם (שימוש באוטאר)

1. מחלקים את המשתתפים לצוותים של 3-4 משתתפים. כל צוות יקבל עותק של האמנה וכרטיס דמותי- כרטיס זה מכיל מידע על ילד/ה אחד/ה ממקום כלשהו בעולם (נספח 1 - כרטיסי דמות לחלוקה):

- יסמין בת 9 מאפגניסטן
- גון מדרום סודן

- סולדאד מבוליביה
- דונג יול מצפון קוריאאה
- דראגיזה מסרביה
- אידי מאוגנדה
- אדהם מטנזניה

2. על התלמידים לקרוא את כרטיס הדמות ולענות על מספר שאלות או להתייחס למספר סוגיות המופיעות בכרטיסי הדמויות.

- חפשו מידע שעוסק בפגיעה בזכויות ילדים במדינה זו- כתבה, סרטון, נתונים- האם הפגיעה בזכות זו היא תופעה מוכרת במדינה הזו, או מקרה חד פעמי? נמקו את תשובתכם.

שיעור שלישי – זכויות בני נוער בעולם ובישראל

1. המורה תקיים דיון בכיתה על ממצאי החקר שהתלמידים ערכו על הילדים במדינות העולם השונות בשיעור הקודם על פי השאלות שהוצגו לעיל בסעיף 1.

- איזו זכות באה לידי ביטוי/ לא ממומשת- למרות שהיא מוגדרת באמנת זכויות הילד?
- מה ניתן ללמוד על מעמד הילדים במדינה אותה חקרתם? האם זכויותיהם מתממשות באופן מלא / חלקי / כלל לא? הביאו תימוכין לתשובתכם.
- השווה את מעמד הילדים במדינות שחקרתם למדינת ישראל – האם ניתן להצביע על קווי דמיון? קווי שוני? כיצד הם באים לידי ביטוי?

2. התלמידים יתבקשו להכין כרטיס סטטוס דמות על נערה/ בישראל(נספח 2).

תרגיל סיכום

1. המורה תקרין לתלמידים את הברקוד המצורף. הברקוד הוא של האפליקציה "זכויות הילד" שפותחה על ידי למידים בגימנסיה הריאלית בראשון לציון.

2. התלמידים יתבקשו לחשוב על נושא הנוגע לזכויות תלמידים או זכויות ילדים ונוער עליו היו רוצים לקבל מידע, ולחפש אותו באפליקציה. במידה ולא ימצאו מידע הם מוזמנים לכתוב לכתובת הדוא"ל המופיעה ולבקש עדכונים בנושא אותו חיפשו.

3. חשוב לדעת – האפליקציה פועלת נכון לעכשיו רק במכשירי אנדרואיד. לא ניתן לפתוח אותה במכשירי IPHONE !!
4. התלמידים יכינו תוצר מסכם לפעילות שמטרתו להעלות מודעות בארץ ו/או בעולם לזכויות תלמידים או זכויות ילדים ונוער.

תוצרי למידה

1. **תוצרי למידה בשיעורים** – יש להעלות את התוצרים לדף האירוע של השיעור הגדול בפייסבוק. נא לציין בפוסט את שם בית הספר והישוב, ולהוסיף 2-3 משפטי הסבר קצרים. קישור לדף הפייסבוק

https://www.facebook.com/events/424530711274440/?active_tab=about

הנחיות להעלאת תוצרים

יש להקפיד בשמירת זכויות יוצרים בתוצרים הנשלחים תמונות, קטעי מוסיקה, צילומים.

למידע והנחיות נוספות בענן החינוכי

: http://sites.education.gov.il/cloud/home/Digital_Content/Pages/copyrights.aspx

- יש לוודא כי כל ההורים של התלמידים הנוגעים בדבר חתמו על אישור העלאת תוצרים למרחב הדיגיטלי 5.
- בתוצרים הנשלחים ניתן לציין את שם בית הספר ושמות הכיתות. רצוי להימנע מהוספת שמות תלמידים באופן מפורש.

כרטיס דמות 1

שמי: יסמין
הגיל שלי: 9
המדינה שלי: אפגניסטן

מידע נוסף עליי:

קוראים לי יסמין, ונולדתי במערב אפגניסטן לפני 9 שנים. יש לי שלוש אחיות קטנות, ואנחנו חיות עם ההורים שלנו בכפר קטן. להורים שלי לא נולדו בנים אף פעם, אז אצלנו בא לידי ביטוי מנהג אפגני שנקרא **בצ'ה פוש**. ככה חיים אצלנו באפגניסטן כבר מאות שנים! לפי המסורת, אם למשפחה יש רק ילדות, מותר לאב המשפחה "להפוך" את אחת הבנות לבן, כדי שתעזור לו. אתם בטח שואלים את עצמכם למה צריך להתייחס אליי כמו אל בן, ולא פשוט לבקש ממני לעזור? ההסבר הוא שאצלנו לבנות אסור לעבוד מחוץ לבית בכלל. אז בשביל שאוכל לעזור לאבא שלי בעבודות המשק, אני חייבת להתחפש לבן כל יום, כל היום. משנים לי את השם, את הלבוש, אפילו את השיער אני מסתירה עם כובע. כל יום מתעוררת עם אבא שלי לפני שזורחת השמש, עוזרת לו לחטוב עצים, ולהאכיל את עדר הכבשים שלנו. בקיץ אני גם הולכת איתו לכרות פחם. זו עבודה מאוד קשה, ובסוף היום אני ממש עייפה. אבל למצב הזה יש הרבה יתרונות ואני מנסה להתרכז בהם! למשל, אצלנו לבנות אסור לצאת מהבית ולשחק בחופשיות. אז כשחברות שלי בבית עוזרות לאמהות שלהן, אני יכולה לשחק בחוץ, להעיף עפיפונים ולרכב על אופניים. קצת לא נעים לי כשחברות מספרות לי שהן מקנאות בי. אבל הן לא יודעות כמה קשה אני עובדת!

ניתוח כרטיס דמות 1-אפגניסטן

למורה: חוקי האסלאם והמגדר החריפים באפגניסטן, אוסרים על נשים לצאת מהבית, לעסוק בעבודות גבריות או להיות בעלות על רכוש. לכן, ישנה נורמה שבה אם למשפחה לא נולדו בנים זכרים, או שהבנים נהרגו במלחמות, נבחרת אחת הבנות, מולבשת כגבר ועוזרת בעבודות הבית עד שהיא מגיעה לפרקה. הבנות נהנות בתקופה זו מ"זכויות יתר" שלא מגיעות לשאר בנות גילן, אך מנגד, כשהן מתבגרות הן צריכות להתמודד עם מציאות מבלבלת, שבה פעולות שהיו חלק משגרת יומן הופכות לאסורות. בדיון על סיפורה של מדי, כדאי לדבר הן על העבודה הפיזית הקשה שהיא נאלצת לבצע, אך גם על כך שבנים צעירים צריכים לעשות זאת. מנגד, בנות צעירות לא זוכות

לשחק מחוץ לביתן, ובבגרותן לא יוכלו לצאת לעבוד או להיות בעלות על רכוש. כמו כן, נשללת הן מהבנים והן מהבנות זכות הבחירה בנוגע לתפקידם החברתי והמשפחתי.

כרטיס דמות 2

שמי: ג'ון
הגיל שלי: 13
המדינה שלי: דרום סודן

מידע נוסף עליי:

היי, אני ג'ון. אני בן 13 ואני חי בדרום סודן. לפני שנה גייסו אותי לצבא, ולא הייתה לי ברירה אלא להצטרף. יש אצלנו כבר כמה שנים מלחמה קשה, ולמרות שכל הצדדים חתמו על מסמך שבו הם התחייבו שלא יגייסו ילדים לצבא – עדיין מגייסים ילדים צעירים להלחם. כבר אלפי ילדים נהרגו במלחמה הזו, וזה סיוט, אני חי בגיהנום כל יום. מלמדים אותנו להשתמש בנשק ולהקריב את החיים שלנו, בלי יכולת להחליט, בלי מטרה שאנחנו מאמינים בה. למרות שאני חושב שלא הייתי רוצה להלחם גם אם הייתי מאמין בסיבה למלחמה. אני רק ילד, ואני מתגעגע לבית שלי, להורים שלי, לימים שיכולתי פשוט לשחק עם חברים בכדור.

ניתוח כרטיס דמות 2- דרום סודן

למורה: אמנת זכויות הילד מגדירה במפורש כי לילד הזכות לא לקחת חלק בסכסוכים ולא להשתתף בלחימה. במדינות שונות בעולם עדיין יש ילדים חיילים. בישראל לעומת זאת אסור לגייס ילד מתחת לגיל 18 לצבא. בעשורים האחרונים נעשות פעולות להציל את הילדים הללו ולנסות להחזיר להם את הילדות במסגרות מיוחדות שנותנות להם תמיכה וסיוע.

כרטיס דמות 3

שמי: סולדאד
הגיל שלי: 11
המדינה שלי: בוליביה

מידע נוסף עליי:

אולה, שלום! אני סולדאד, איך קוראים לכם? אני בת 11, ואני גרה בבוליביה. בשנה שעברה, הובלתי מחאה גדולה עם הילדים מהשכונה שבה אני גרה. אצלנו בבוליביה, רוב המשפחות מאוד עניות. מה זה עניות אתם שואלים? יש ימים שאני אוכלת רק תפוח אדמה אחד! אז בשביל לעזור להורים שלי, רציתי בגיל 10 לצאת לעבוד במפעל, אבל גיליתי שאסור לי!

אצלנו בבוליביה מותר להתחיל לעבוד רק מגיל 14, וההורים שלי לא רצו להסתבך עם המשטרה ולא הסכימו לי לעבוד בצורה לא חוקית. הם אמרו לי שכשאהיה בת 14 אקבל כל מיני זכויות, למשל שכר ראוי ולא מנצל. חשבתי שזה כל כך לא הוגן! אז הובלתי עם כמה חברים מחאה גדולה שהתפשטה בכל המדינה, ובאמת הממשלה השתכנעה ובמקרים מסוימים מאשרים לילדים לצאת לעבוד בגיל 10. אני בין הילדים שאישרו להם לצאת לעבוד, כי אבא שלי מאוד חולה ואנחנו מאוד מתקשים להתפרנס. אני מאוד גאה בעצמי שהתעקשתי.

ניתוח כטיס דמות 3- בוליביה

למורה: חשוב להדגיש בדיון את הנקודות הבאות:

1. אילו זכויות באמנה נפגעו לפני שאושר החוק בבוליביה, שמתיר לילדים מתחת לגיל 14 לעבוד?
  2. ואילו זכויות לדעתכם נפגעו עכשיו, כשילדים בני 10 נאלצים לעבוד?
  3. כיצד ניתן לדעתכם לאזן בין הזכויות שנפגעו לפני ואחרי שאושר החוק? (חישוב – מה יקרה אם ילדים יצאו לעבוד בצורה לא חוקית? האם הם יהיו חשופים במידה אחרת לניצול?)
- בישראל, קיים חוק עבודת הנוער. בחוק נקבעו גיל מינימלי להעסקת ילדים, ימי עבודה של ילדים, איסור עבודה בלילה, עבודות אסורות, ועוד. העסקת ילדים פוגעת בזכויות רבות, ולעתים עקב שעות העבודה נפגעת גם זכותם לחינוך ולפנאי. עם זאת, יש לילדים הזכות לחיות בביטחון ובתנאים שיבטיחו להם

בריאות, קורת גג וכדומה. לכן, המצב בבוליביה מורכב, ומחייב את המדינה למצוא איזון בין הזכויות השונות של ילדים כדי להבטיח להם רווחה ככל האפשר.

כרטיס דמות 4

שמי: דונג-יול
הגיל שלי: 15
המדינה שלי: צפון קוריאה

מידע נוסף עליי:

היי, אני דונג-יול אני חי בצפון קוריאה ואני בן 15. אני חייב לספר לכם משהו שממש מפריע לי, ואני חושב עליו כל הזמן! אני בן למשפחה מסודרת כי אנחנו בקשרים טובים עם המנהיג שלנו. אז בסך הכל אני חי חיים די טובים, אני לומד בבית ספר טוב ואני משתתף בחוגים בשעות אחר הצהריים. יש לי הרבה חברים, והעתידי שלי די מובטח. אבל עדיין משהו מפריע לי –אסור לי להסתפר כמו שאני רוצה! אני הולך לספר הכי נחשב בעיר, אבל עדיין אסור לי להחליט איך להסתפר. אני חייב לבחור אחת מ-10 תספורות שהממשל מאשר, ואסור לי להאריך שיער בכלל. אני מרגיש נורא מכוער כשמכריחים אותי ללכת עם התספורת המעצבנת הזו! זה כל כך מביך. גם במדינה שלכם יש חוקים שקשורים לתספורות או לעיצוב שיער?

ניתוח כטיס דמות 4- צפון קוריאה

למורה: חשוב להדגיש בדיון את הנקודות הבאות:

1. הממשל בצפון קוריאה אוסר על בנים ועל בנות להסתפר כמו שהם רוצים, האם זה פוגע בזכות מסוימת?
2. האם בישראל יש מצב שבו אדם לא יכול להחליט כיצד שיערו יראה? מתי, ולמה?
3. האם בבית הספר ישנם חוקים שמגבילים את המראה שלכם? האם זה מפריע לכם?
4. כיצד הייתם מרגישים אם היה חוק במדינה שמחייב אתכם להסתפר בצורה מסוימת בלבד? האם זו פגיעה בזכות לביטוי עצמי? לחירות באופן כללי?
5. במה זה דומה/שונה לתקנון בית הספר שעוסק בלבוש בבית הספר?

כרטיס דמות 5

שמי: דראגיצה
הגיל שלי: 14
המדינה שלי: סרביה

מידע נוסף עליי:

זדראבו, שלום! אני דראגיצה, אני בת 14 ואני חיה בעיר נובי סאד שבסרביה. אנחנו חיים בקהילה של צוענים, במבנים ארעיים כאלה, שלא מחזיקים כל כך טוב בחורף. זה מעצבן וקשה, אבל מתרגלים. עם זאת, יש משהו שאני לא מצליחה להתרגל אליו, אפילו לא בחלום – בחודש הבא אחגוג יום הולדת 15, וההורים שלי כבר מגיל 10 אמרו לי שכשאגיע לגיל 15 אתחתן עם בן הדוד שלי, טומיסלב. אני ממש לא רוצה. אני לא רוצה להקים משפחה, אני מרגישה עדיין ילדה. ניסיתי להסביר לאמא שלי אבל היא אמרה לי שאני מפונקת, ושאותה חיתנו כבר בגיל 12, עם קרוב משפחה מבוגר. אבל זה לא מרגיע אותי בכלל! אם אמא שלי סבלה, זה לא אומר שאני גם צריכה לסבול! אני רוצה להמשיך לגור עם האחים שלי, לשחק איתם, להשאר עוד קצת ילדה ולא להתחתן כל כך מהר. בגיל 18 אני מבינה שלא תהיה לי ברירה, אבל למה כבר עכשיו? חברות שלי אומרות לי שזה לא כזה משנה, ושגם ככה רוב הצועניות מתחתנות לפני גיל 18. לא אכפת לי, לא אכפת לי מה כולם עושים. אני באמת לא רוצה להתחתן! אפילו אף פעם!

ניתוח כטיס דמות 5- סרביה

למורה: חשוב להדגיש בדיון את הנקודות הבאות:

1. במדינת ישראל יש חוק האוסר להתחתן בגיל כה צעיר. מדוע היה צריך לחוקק חוק כזה?
2. מה בין חופש בחירה ומוגנות לחתונה מוקדמת בילדות? האם זה משנה שהיא בת?
3. מה דעתכם על מקרים שבהם בני נוער צעירים רוצים להתחתן ואסור להם לפי חוק?

כרטיס דמות 6

שמי: אידי
הגיל שלי: 13
המדינה שלי: אוגנדה

מידע נוסף עליי:

שלום! קוראים לו אידי, אני בן 13 ואני גר באוגנדה. אני מאוד נהנה מהחיים שלי! באמת, אני חושב שזכיתי בחיים ממש טובים לעומת האופן שבו ההורים שלי גדלו. כל בוקר אני קם קצת לפני שהשמש זורחת (אני מתעורר לבד, אף אחד לא מעיר אותי. אני פשוט רגיל), לובש תלבושת אחידה של בית הספר וצועד במשך כשעתיים עד שאני מגיע ללימודים.

אני מאוד אוהב את בית הספר!

אנחנו לומדים לכתוב, לקרוא ואפילו יש שיעורים בנושאים כמו טבע ומדע. בשנה האחרונה המצב בבית הספר אפילו עוד יותר טוב, כי לפני שנה הגיעו שתי סטודנטיות ישראליות שעזרו לכפר שלנו להקים תשתית שתטהר את המים שמגיעים אלינו לבית הספר. הייתם מאמינים שעד לפני שנה הייתי הולך לבית ספר שבו אין מים זורמים, וגם כשהיו – היה מסוכן מאוד לשתות אותם? אני יודע, גם לי קשה להאמין היום, כי כבר התרגלתי למים הטעימים שיש לי בבית הספר (אפילו יותר טעימים מהמים שיש לי בבית, אבל אני לא מתלונן). אצלנו באוגנדה יש בעיה מאוד קשה של זיהומים במים, ויש הרבה משפחות שממש סובלות מזה, וילדים שהולכים לבית ספר שאין בו אפילו שירותים בגלל המצב! קשה להאמין נכון? זה באמת קשה. אבל אני זכיתי. אני כל כך אוהב את בית הספר!

ניתוח כטיס דמות 6- אוגנדה

למורה: חשוב להדגיש בדיון את הנקודות הבאות:

1. אילו זכויות ילדים באות לידי ביטוי בסיפור?
2. האם הדרך שבה פעל בית הספר לפני שהגיעו המתנדבות הפרה זכויות ילדים? אילו?
3. האם האפשרות ללכת לבית ספר מבטיחה בעצמה את הזכות לחינוך, או שכדי לקיים את הזכות לחינוך במלואה נדרש לקיים זכויות נוספות?
4. מה התנאים שבהם ילד יכול ללמוד באופן משמעותי, לדעתכם? מה התנאים הבסיסיים?

כרטיס דמות 7

שמי: אדהאם
הגיל שלי: 11
המדינה שלי: טנזניה

מידע נוסף עליי:

נעים להכיר, שמי אדהאם, אני בן 11 ואני חי בטנזניה. לפני שאספר לכם את הסיפור שלי, אתם צריכים לדעת עליי משהו – אני לבקן. פגשתם פעם אדם לבקן? לבקנות היא תופעה גנטית שגורמת לחוסר פיגמנטציה בעור, בעיניים ובשיער. הפיגמנט הוא בעצם הצבע, ולכן העור שלי נראה לבן, וכך גם השיער שלי, אפילו הריסים. אצלנו בטנזניה, יש הרבה דעות קדומות על לבקנים וזה עושה את החיים שלי ממש קשים. הרבה אנשים חושבים (גם אם הם מתביישים להודות בזה) שהאלים קיללו את כל הלבקנים ושנחנו מביאים מזל רע. בגלל זה הרבה הורים באזור שבו אני חי לא מסכימים לילדים שלהם להיות חברים שלי. ואני מרגיש מאוד לבד. אחי הגדול כל הזמן אומר לי שהכי חשוב זה שיש לי משפחה תומכת ואוהבת, אבל אני מרגיש שזה לא מספיק.

אני גם מפחד כי לפני כמה שנים שמעתי שהיו לבקנים שנפגעו פיזית בגלל הדעות הקדומות המטופשות האלה, ואני ממש לא יודע מה לעשות. אני לא מבין למה שופטים בן אדם רק בגלל צבע העור שלו. בסך הכל אני ילד ממש רגיל, אני יותר רגיש לשמש ומשתדל להשאר בבית בשעות הצהריים, אבל חוץ מזה אני ממש כמו כולם!

ניתוח כרטיס דמות 7- טנזניה

למורה: חשוב להדגיש בדיון את הנקודות הבאות:

1. אילו זכויות ילדים נפגעות בסיפור של אדהאם?

2. אילו זכויות ילדים נפגעות במקום מגורכם, בגלל האופן שבו ילדים נראים?

לימדו על תופעת רדיפת הלבקנים באינטרנט, והציגו לכיתה את ממצאיכם. נסו להשוות את הסיפור למקרה אחר שבו נתקלתם ביחס מפלה כלפי ילד עקב מראהו החיצוני בלבד, או בגלל דעות קדומות אחרות שליוו אותו בחברה.

כרטיס דמות ילד/ה בישראל

שמי:

הגיל שלי:

המדינה שלי:

מידע נוסף עליי: